

Rektorhelyettes Úr! Ügyvéd Úr! Professor Asszonyok és Urak!

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégeink!

Kedves Elsőéves Hallgatók!

Hölgyeim és Uraim!

Tisztelettel köszöntöm Önöket az ELTE Állam-és Jogtudományi Kara 356. tanévének megnyitóján!

Engedjék meg, hogy egy idézettel kezdjem:

„Ha ebben a sárból s napsugárból, ragyogó eszményekből és kiábrándító valóságokból összeszótt földi életben van valami, ami teljesen mentes az anyagiságtól, ami kevésbé anyag, mint a zene, ami kevésbé anyag, mint a fény, akkor ez kétségtelenül: a gondolat. S ez az anyagtalan gondolat mégis a legnagyobb változásokat idézheti elő az anyagi világban és éppúgy rombolhat, amint építhet is. Nemcsak a Föld külső képét változtathatja meg, hanem átalakíthatja az emberiség társas létformáit: a társadalmat és a történetet.”

Moór Gyula, karunk jogbölcseleti tanszékének vezetője 1945. szeptember 15-én elmondott tanévnyitó és rektori székfoglaló beszédéből származik ez az idézet. A történelmi háttér ismert. A II. világháború által okozott pusztításnál nem érte nagyobb a modern kori Magyarországot és egyetemünket sem. Mai fejjel elképzelhetetlen, mekkora feladat volt újjá szervezni az oktatást a lerombolt városban akkor, amikor a Budáról Pestre való átjutás is sokáig megoldhatatlan nehézséget jelentett.

Ugyanezen a tanévnyitón, az 1945. márciusában átmeneti időre megválasztott és szeptemberben leköszönő rektor, Frigyesi József így foglalta össze a helyzetet: *„Most feldúlt, szétrombolt, kiégett tantermekkel, részben elpusztított klinikákkal és theoretikus intézetekkel állunk itt, hogy új életet kezdjünk. A háború közelmúlt tragikus és sötét éveiben azonban nemcsak intézeteink és városaink pusztultak, hanem a rombolás előkészítésére az Egyetemen már előzetesen is végezték erkölcsi és szellemi rombolásukat.”* A leköszönő rektor különös precizitással számot adott az egyetemet ért fizikai pusztulás mértékéről:

a rombadólt épületrészek köbtartalmáról (26.500 köbméter) és az üvegtárcák mértékéről, (43.906 m²), amiből az derül ki, hogy az egyetem épületeiben csaknem hat futballpálya területét kitevő felületű ablaküveget kellett pótolni. Az egyetem alapítását ünneplő hagyományos Pázmány-napi ünnepséget sem lehetett 1945. május 13-án megtartani, mert az Aula Magna, ahol most is állunk, jelentős mértékben károsodott.

Kedves Kollégák!

Nehéz tanévet hagytunk a hátunk mögött és bizonytalan tanév áll előttünk. Erőinket egyre jobban igénybe veszi a szünni nem akaró járvány, jókedvünket hervasztja az állandósult bizonytalanság, a kizök kent világ sehogy sem akar visszatérni megszokott kerékvágásába, és kérdés az is, fog-e valaha. A helyzetünk nyilván nem olyan nehéz, mint a világháborút megszenvedett és a kommunista diktatúra felé tartó Magyarországé, de Moór Gyula idézett szavai a gondolat hatalmáról annál inkább aktuálisak. A legnagyobb válságok, az emberi életekben és az anyagi világban bekövetkezett fájdalmas veszteség, az élethelyzetünk akár radikális romlása idején is miénk lehet a biztos tudat: a valóság megismerése, értelmezése, értékelése, a megszerzett tudás hasznosítása és tovább adása megváltoztathatja azt a világot és azt a társadalmat, amiben élünk. Akkor is így van ez, ha a történelem sokszor nem kegyes, ahogy ezt Moór Gyula életútja is mutatja, akit 1948-ban a kommunisták kényszernyugdíjazással eltávolítottak a katedráról.

Kedves Elsőéves Hallgatók!

Önöknek van okuk büszkeségre, hiszen az ország első jogi karára nyertek felvételt. Az elsőség ebben az évben is számos területen megmutatkozik. A XXXV. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójában karunk hallgatói 25 tagozatban 11 első helyezést, 8 második helyezést, 2 harmadik helyezést értek el, és így több díjat hoztak el, mint az éremtáblázatban mögöttünk helyezett két kar együttvéve.

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács által az állam- és jogtudomány területén adományozott négy Pro Scientia Aranyéremből idén hármat az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának hallgatói nyertek el. Hallgatónk, Pap Kristóf nyerte az OTDK fődíjának számító Reménység kitűzőt is. Perbeszéd versenyekben is élen járunk, világviszonylatban is. Csak egy példát kiemelve a sokból: idén csapatunk nyerte meg az európai uniós versenyjogi témájú Herbert Smith Freehills perbeszédversenyt, a döntőben legyőzve a házigazda King's College London csapatát is.

Oktatóink teljesítménye is egyre inkább Európa élmezőnyéhez zárkózik fel. A legnagyobb angol nyelvű kiadóknál megjelent monográfiák, szerkesztett kötetek, Q1-es publikációk jelzik azt, hogy karunk az elmúlt hetven évben talán sosem tapasztalt mértékben kapcsolódik be az európai tudományos vérkeringésbe.

Nem csak az oktatásban és a tudományos teljesítményben szeretnénk az ország első egyeteme lenni, hanem abban is, hogy igyekszünk a legtöbbet tenni hallgatóink jóllétéért.

Ennek jegyében idén újra „Felező” ösztöndíjat hirdetünk meg, mely azoknak az önköltséges hallgatóknak ad jelentős anyagi támogatást, akik csak kevéssel maradtak el az állami támogatáshoz szükséges ponthatártól. Az ösztöndíj pályázati felhívása hamarosan megjelenik. Hosszú évek óta működik emellett a Lippay Alapítvány, amely elsősorban a vidéki, tehetséges, de kevésbé jómódú hallgatókat segíti azzal, hogy átvállalja a tandíjat.

Igyekszünk a minket körülvevő infrastruktúrát is folyamatosan fejleszteni. Idén nyáron lezajlott és remélhetőleg hamarosan a végéhez ér a főépület mosdói felújításának második, befejező üteme, és tantermeinket is folyamatosan szépítjük. A megújulás része a zöld egyetem koncepciójának megvalósítása. Ennek jegyében további vízautomatákat helyeztünk el az épületben, melyek révén remélhetőleg radikálisan csökken az egyszer használatos műanyag palackok felhasználása az épületben.

A kancellária központi áramellátó egységünket is cseréltette, valamint wifi hálózatunk fejlesztését is elkezdte, remélhetőleg ez a folyamat a jövő évben folytatódik. Köszönöm a beruházásokban közreműködő valamennyi munkatársam áldozatos munkáját.

Ami az oktatás szervezését illeti a pandémia negyedik hulláma idején, olyan tanrendet igyekeztünk kialakítani, ami a lehető legtöbb személyes kontaktust biztosítja a lehető legnagyobb biztonság mellett. Az így kialakított hibrid rendszerben a tervek szerint a szemináriumokat, továbbá 100 fős létszámig a fakultatív tárgyakat és az idegen nyelvű órákat tartjuk személyesen, de lehetőleg nagyobb előadókban, így biztosítva a távolságtartást. Az előadásokat személyes jelenléttel nem tartjuk meg, de előre felvesszük, és online hozzáférhetővé tesszük. Távolinak tűnik, de hamarosan döntést kell hoznunk a vizsgák megtartásának módjáról, kérem kövessék ezt is figyelemmel a kari felületeken, szükség szerint érdeklődjenek a tanszékeken vagy a Tanulmányi Hivatalban.

Kedves Kollégák! Kedves Vendégeink!

Az előttünk álló tanév nem csak a járványügyi helyzet miatt tartogat kihívásokat. Az egyre magasabb sebességfokozatba kapcsoló választási kampány óhatatlanul tovább polarizálja a társadalmat, és intézményünk sem tudja kivonni magát az őt körülvevő világból. Ezért fontosnak tartom újra leszögezni: az egyetem a szabadság birodalma, de nem a korlátlan szabadságé.

Valódi tudományos eredmények csak akkor szülehetnek, ha a tudományos kutatás szabadsága biztosított, az oktatás pedig akkor lehet hatékony, ha nincsen akadály a tudományos igazságok továbbadásának. A tudomány és az oktatás szabadsága pedig úgy tudnak érvényesülni, ha megfelelő, jogi eszközökkel biztosított intézmények állnak rendelkezésre gyakorlásukhoz. A jogi szabályozás mikéntje, az egyes választott formák nem szükségszerűen döntőek. Esszenciális azonban, hogy bármilyen szabályozási modell is érvényesül, a választott modell kiszámítható, stabil jogi garanciákkal biztosítsa a tudomány és az oktatás szabadságát.

A szabadság ugyanakkor nem magáért való: célja és értelme a tudományos igazságok keresése és továbbadása, és nem terjed ki aktuálpolitikai jellegű állásfoglalásokra. A határok néha vitathatók, de ebben a tekintetben segítségünkre lehet az a máskülönben elkeserítő trend, amely a politikai aktivizmust manapság egyre távolítja az igazságkereső attitűdtől. Újra Moór Gyula rektori székfoglalójának szavait idézem: *„Az egyetem felül áll a párt-ellentéteken s a politikai mozgalmakon. Egy célja van: a tudományos igazság elfogulatlan és önzetlen szolgálata. Az igazságra, a tudományra, az egyetemre és az egyetemi autonómiára a jövő Magyarországnak is szüksége lesz, akárhogyan rendezze is be politikai életét. De csak olyan egyetemre lesz szüksége, amely valóban a tudományos igazságot és csak az igazságot szolgálja.”*

Küldetésünk változatlan: a jogtudomány európai élvonalához tartozó színvonalon művelni tudományunkat, és azt a lehető legteljesebben, a jog iránt lelkesítve továbbadni hallgatóinknak. Kívánom magunknak, hogy ezt a küldetést legalább olyan magas fokon teljesítsük, mint az elmúlt években-évtizedekben. Ennek a jegyében nyitom meg az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karának 356. tanévét.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

Budapest, 2021. szeptember 6.